

INTERNATIONAL WEEKLY

№16

19.05.2013-26.05.2013

Foreign
Policy
Research
Institute

Видання "INTERNATIONAL WEEKLY"
здійснюється за підтримкою
ФОНДУ ФРІДРІХА НАУМАННА ЗА СВОБОДУ
та Центру інформації та документації
НАТО в Україні

Friedrich Naumann
STIFTUNG
FÜR DIE FREIHEIT

УКРАЇНА – ЄВРОПЕЙСЬКИЙ СОЮЗ	3
АНАЛІЗ ТЕМИ ТИЖНЯ	3
ЄВРОПЕЙСЬКИЙ СОЮЗ В ЧЕРГОВИЙ РАЗ ПОСТАВИВ ОФІЦІЙНИЙ КИЇВ ПЕРЕД ВИБОРОМ	3
ПОЛІТИЧНИЙ ДІАЛОГ	4
23.05.2013. ЄВРОДЕПУТАТ ПРО АСОЦІАЦІЮ: НЕ ПІДПИШЕМО ЦЬОГО РОКУ - ЩЕ 100 РОКІВ НЕ ПІДПИШЕМО....	4
24.05.2013. Я.ТОМБІНСЬКІ СПОДІВАЄТЬСЯ, ЩО УКРАЇНА І ЄС ЗНАЙДУТЬ СПІЛЬНУ МОВУ НА САМІТІ В ЛИСТОПАДІ.....	5
24.05.2013.Ми весь час підкреслюємо, що Україна Європейському Союзу потрібна - посол Польщі	5
ЕКОНОМІКА	6
21.05.2013. Угода про асоціацію з ЄС: за політикою забувають економіку	6
ЕНЕРГЕТИКА	7
22.05.2013.Україна не зобов'язана приватизувати свою ГТС, - посол ЄС	7
УКРАЇНА – НАТО	9
АНАЛІЗ ТЕМИ ТИЖНЯ	9
БАЛАНСУЮЧИ МІЖ РОСІЮ І НАТО, ПОЗАБЛОКОВА УКРАЇНА НАМАГАЄТЬСЯ РОЗВИВАТИ ТІСНЕ ВІЙСЬКОВЕ СПІВРОБІТНИЦТВО З АЛЬЯНСОМ.....	9
ЄВРОАТЛАНТИЧНИЙ ПРОЦЕС В УКРАЇНІ.....	11
23.05.2013.Україна – НАТО: співпраця поглиблюється	11
23.05.2013.Що не пускає Україну до європейської безпекової системи.....	11
ЗОВНІШНЯ ПОЛІТИКА	15
АНАЛІЗ ТЕМИ ТИЖНЯ	15
ПІД ЧАС ВІЗИТІВ ДО США ТА ВЕЛИКОБРИТАНІЇ ЛЕОНІД КОЖАРА ПРАГНУВ ЗАПЕВНИТИ, ЩО КИЇВ ЗАЛИШАЄТЬСЯ НАДІЙНИМ СТРАТЕГІЧНИМ ПАРТНЕРОМ, А ТАКОЖ ЗАРУЧИТИСЯ ПІДТРИМКОЮ ЄВРОІНТЕГРАЦІЙНИХ УСТРЕМЛІНЬ УКРАЇНИ	15
ВИКОНАВЧА ВЛАДА	17
22.05.2013. МЗС запевняє, що Україна все-таки отримає статус спостерігача при МС	17
22.05.2013. Уряд виконав більшість завдань для підписання Угоди про Асоціацію з ЄС – Л.КОЖАРА.....	17
ДВОСТОРОННІ ВІДНОСИНИ	18
РОСІЯ.....	18
24.05.2013. Росія може піти на поступки у ціні на газ для України	18
24.05.2013. МЗС Росії визнало некоректність висловлювань свого консула в Криму	18
24.05.2013. У Росії допускають участь України в Митному союзі і зону торгівлі з ЄС	19
КРАЇНИ ЄВРОПИ	19
ВЕЛИКОБРИТАНІЯ	19
24.05.2013. Великобританія спрощує отримання українцями віз, - посол.....	19
КРАЇНИ АЗІЇ ТА ЛАТИНСЬКОЇ АМЕРИКИ	20
ІНДІЯ	20
24.05.2013. Спикер парламенту Індії не приїхала до Києва через принизливі перевірки	20
США ТА КАНАДА.....	20
20.05.2013.LNG-ТЕРМІНАЛ В УКРАЇНІ: США допоможуть?	20

УКРАЇНА – ЄВРОПЕЙСЬКИЙ СОЮЗ**АНАЛІЗ ТЕМИ ТИЖНЯ****ЄВРОПЕЙСЬКИЙ СОЮЗ В ЧЕРГОВИЙ РАЗ ПОСТАВИВ
ОФІЦІЙНИЙ КИЇВ ПЕРЕД ВИБОРОМ**

15 травня 2013 р. Європейська Комісія схвалила проект рішення Ради Європи щодо підписання Угоди про асоціацію з Україною. У повідомленні Єврокомісії зазначається, що цим рішенням здійснено необхідні підготовчі кроки з метою забезпечити технічну готовність до підписання Угоди на саміті Східного партнерства у Вільнюсі. Європейська Комісія також запросила мандат на підготовку до тимчасового застосування деяких частин майбутньої Угоди, зокрема, стосовно створення Зони вільної торгівлі. Таким чином остання може запрацювати ще до ратифікації країнами ЄС Угоди про асоціацію.

Найважливішим наслідком рішення Єврокомісії є перенесення на жовтень строків прийняття остаточного вердикту щодо готовності України до підписання Угоди, що дає офіційному Києву додаткові кілька місяців на виконання вимог ЄС. Таким чином **Єврокомісія зробила важливий крок назустріч Україні, продемонструвавши позитивні наміри і надавши ще один шанс**. Адже у випадку прийняття рішення по Угоді вже на початку літа (як планувалося раніше) – офіційний Київ не мав би шансів на успіх, про що відверто заявив Голова представництва ЄС в Україні Ян Томбінський під час конференції "Україна – ЄС: на шляху до спільного майбутнього" (Київ, 16 травня): "Якби я на сьогоднішній день повинен був відповісти, чи буде підписано зараз Угоду про асоціацію, то я сказав би ні"¹.

При цьому, європейським партнерам не довелося поступатися головними – принциповими вимогами до України, які залишилися незмінними. У повідомленні прес-служби Єврокомісії від 15 травня зазначається, що підписання Угоди стане "історичним проривом" у відносинах України та ЄС, проте відбудеться воно лише за умови виконання Києвом умов, викладених у висновках Ради ЄС у закордонних справах від 10 грудня 2012 р., а саме: відчутний прогрес у реформуванні виборчого законодавства, вирішенні проблеми вибіркового правосуддя, продовженні судової реформи. Крім того, у заяві Єврокомісії зазначається, що додаткові очікування стосуються покращення бізнес-клімату в Україні.

Комісар ЄС з питань розширення та європейської політики сусідства Штефан Фюле та Посол ЄС в Україні Ян Томбінський у своїх заявах чітко дали

¹ Зараз Україні б відмовили в асоціації –
Томбінський.<http://www.radiosvoboda.org/content/article/24987822.html>

зрозуміти, що послаблення по змістовній частині вимог не буде. Я.Томбінські особливо наголосив, що **фокус уваги ЄС буде зосереджений на питаннях демократії, верховенства права та правосуддя**. На необхідності забезпечення сталості демократичних процесів наголосили і міністри закордонних справ країн "Вишеградської групи", Ірландії та Литви, які 17 травня в Кракові ухвалили спільну заяву щодо Східного партнерства, у якій, зокрема, висловились на підтримку підписання Угоди про асоціацію з Україною під час Вільнюського Саміту.

Як і очікувалося, офіційний Київ спробував скористатися нагодою, щоб подати рішення Єврокомісії як власну заслугу. Так, Уповноважений України з питань зовнішньополітичних та інтеграційних процесів Костянтин Єлісєєв заявив: "Незважаючи на свій технічний характер, сьогоднішнє рішення ЄК є визнанням того прогресу, який за останній час досягла Україна в контексті Висновків Ради ЄС у закордонних справах 10 грудня 2012 р., Спільної заяви Саміту Україна - ЄС 25 лютого 2013 р. та відповідних рішень Президента України на виконання цих домовленостей"².

Натомість Пітер Стано – представник Єврокомісара Шт.Фюле сказав журналістам у Брюсселі, що ухвалений Єврокомісією проект рішення не містить оцінок прогресу України.

Зробивши крок назустріч, **Євросоюз значною мірою убезпечив себе від можливих звинувачень української сторони у небажанні європейців підписувати Угоду про асоціацію**. Останнім часом європейська преса неодноразово писала, що для євро-дипломатів не є таємницею прагнення деяких українських високопосадовців перекласти на європейських партнерів відповідальність за можливий зрив Угоди. Після останнього рішення Єврокомісії звинувачувати ЄС у не конструктивності буде значно складніше.

Євросоюз навіть дав зрозуміти, що не бажає, аби справа экс-прем'єра Юлії Тимошенко стала приводом для непідписання Угоди. 23 травня на спільному брифінгу перед лікарнею "Укрзалізниці" в Харкові, після зустрічі з Ю.Тимошенко, Посол ЄС Ян Томбінський та Посол США Джон Теффт заявили, що український экс-прем'єр "висловила свою рішучу підтримку, щоб асоціація з ЄС була підписана в кінці цього року", навіть якщо кримінальне переслідування щодо неї не буде припинено³.

Таким чином, схваливши проект рішення щодо підписання Угоди про асоціацію та надавши Україні додатковий час для виконання необхідних умов, Європейський Союз поставив офіційний Київ перед вибором: або вжити рішучих заходів на виконання своєї частини зобов'язань або взяти на себе відповідальність за провал підписання Угоди.

ПОЛІТИЧНИЙ ДІАЛОГ

23.05.2013. Євродепутат про асоціацію: Не підпишемо цього року - ще 100 років не підпишемо

У Європарламенті наголошують, що до жовтня Україна повинна продемонструвати "відчутний результат" на шляху до підписання Угоди про асоціацію з Євросоюзом.

Про це йшлося у Страсбурзі на слуханнях комітету з питань іноземних справ Європарламенту, присвячених політичній ситуації та реалізації реформ в Україні.

У засіданні взяли участь представники опозиції, Венеціанської комісії й Гельсінського комітету, повідомляє "Інтерфакс-Україна".

² Схвалення рекомендацій Єврокомісією Раді ЄС підписати Угоду про асоціацію є потужним стимулом для української влади - Костянтин Єлісєєв. <http://www.president.gov.ua/news/27641.html>

³ Посли ЄС і США кажуть, що Тимошенко рішуче підтримує асоціацію з ЄС.

<http://www.unian.ua/news/572709-posli-es-i-ssha-kajut-scho-timoshenko-rishuche-pidtrimue-asotsiatsiyu-z-es.html>.

Головуючий Елмар Брок повідомив, що лідери опозиції Арсеній Яценюк і Віталій Кличко не змогли прибути до Страсбурга через зміну порядку денного, а 27 травня на засіданні комітету про ситуацію в Україні розповість міністр закордонних справ України Леонід Кожара.

Голова комітету констатував, що Європарламент "розділяє спільну мету" – підписати в листопаді Угоду про асоціацію з Україною, але українська влада має виконати вимоги ЄС, щоб це сталося.

"До жовтня у нас має бути відчутний результат", - сказав Брок.

Євродепутат вважає, що "країна перебуває на правильному шляху", доказом чого є нещодавнє звільнення экс-міністра внутрішніх справ Юрія Луценка.

"Це був перший сигнал, що адміністрація Януковича хоче, щоб це (підписання) відбулося", - сказав Брок.

Голова комітету також повідомив, що в розданих депутатам матеріалах є лист Кличка, у якому той просить підтримати підписання Угоди про асоціацію.

"В іншому пункті цього листа він також говорить, що відповідальність за успішність процесу лежить на владі України. Ми повинні бачити це разом, а не тільки першу чи другу частину", - зазначив Брок.

Усі, хто виступав, підтримали підписання Угоди про асоціацію за умови виконання критеріїв.

Євродепутат Марек Сівець заявив, що якщо угода не буде підписана цього року, вона "не буде підписано в найближчі 100 років".

"Дискусія про те, чи склянка на половину порожня чи повна, нескінченна. Я бачу склянку наполовину повною, і вона наповнюється", - сказав він.

Представник "Батьківщини" Леся Оробець запевнила, що Україна "рухається в напрямку ЄС", і закликала євродепутатів "простягнути руку допомоги".

"Угода не повинна бути перемогою Януковича, але (перемогою) українських людей, і ми повинні знайти спосіб показати це", - сказала вона.

Захисник Юлії Тимошенко Сергій Власенко також за тиск на українську владу для виконання умов підписання Угоди й установлення європейських цінностей.

"Ми можемо підписати Угоду, але це буде шмат паперу, якщо не будуть втілені європейські цінності", - сказав він.

Українська правда

24.05.2013. Я.Томбінські сподівається, що Україна і ЄС знайдуть спільну мову на саміті в листопаді

Сьогодні у Донецьку відбулася зустріч посла Європейського Союзу в Україні Яна Томбінські з керівництвом міста, під час якої посол ЄС висловив сподівання, Україна і ЄС знайдуть спільну мову на саміті в листопаді, передає кореспондент УНН.

У вступному слові посол відзначив високий рівень інфраструктури столиці Донбасу, а також привітав чиновників з успішним проведенням Євро-2012. Я.Томбінській також визнав, що досягнення донецьких спортсменів сприятливо впливають на міжнародний імідж України.

Приїхавши в Донецьк, посол ЄС вирішив трохи змінити робочий графік і відвідати виставку ікон, що проходить в художньо-виставковому центрі "АртДонбас".

Крім вищевказаних заходів, Ян Томбінські провів кілька зустрічей зі студентами Донецького національного університету та Донецького національного технічного університету.

"ЄС приділяє величезну увагу розвитку сфери освіти. Тому я намагаюся зустрічатися зі студентами у всіх містах України. Саме від студентів залежить те, якою буде Україна в майбутньому", - зауважив Посол ЄС.

Особливу увагу сторони приділили взаєминам України та ЄС, адже не за горами саміт Східного партнерства: "Я сподіваюся, що Україна і ЄС знайдуть спільну мову на саміті в листопаді. Передумови підписання угоди про асоціацію є", - заявив Ян Томбінські.

УНН

24.05.2013. Ми весь час підкреслюємо, що Україна Європейському Союзу потрібна - посол Польщі

Європейський Союз зацікавлений у приєднанні України. Про це повідомив надзвичайний та повноважний посол Польщі в Україні Генрик Літвін у ефірі "Ера-FM", пише Gazeta.ua

"Не було ніяких змін у нашій політиці. Ми весь час підкреслюємо, що Україна Європейському Союзу потрібна, що важко уявити собі, як побудувати стабільну європейську систему, якщо ми не будемо мати на увазі місце України в цій системі. Ми працюємо, щоб розповсюджувати таку точку зору в Європі, і це нам вдається", - сказав Літвін.

За його словами, більшість членів ЄС зацікавлені у приєднанні України.

"Якщо ми говоримо про довготерміновий підхід, то тут нас підтримують практично усі. Мені здається, більшість політиків в усіх країнах так це бачать", - зазначив Літвін.

Водночас він наголосив, що є інший бік питання про членство в ЄС - нинішня політична ситуація в Україні.

"І тут є багато конкретних умов, очікувань і побажань зі сторони Європейського Союзу. І тут є різні підходи у Європейському Союзі та Україні. Польща теж підкреслює потребу Україні зробити декілька кроків в різних напрямках. Справа підписання угоди (про асоціацію) цього року в конкретному часі і конкретному місці пов'язані із конкретними кроками (України)", - зауважив посол.

Відголос

ЕКОНОМІКА

21.05.2013. Угода про асоціацію з ЄС: за політикою забувають економіку

На відміну від політичної частини угоди з ЄС, угода про вільну торгівлю почне діяти одразу ж після підписання. Якщо воно відбудеться

Увага політиків та оглядачів прикута передусім до виконання Україною політичних та законодавчих умов підписання Угоди про асоціацію та зону вільної торгівлі із Європейським Союзом, хоча і сама угода про вільну торгівлю викликає певні запитання.

Після її підписання українські виробники отримають доступ до найбільшого єдиного ринку у світі та долучаться до більш цивілізованих та прозорих правил ведення бізнесу - кажуть прибічники підписання угоди як в самій Україні, так і представники європейських керівних органів.

Проте є і ті, хто вважає, що угода, якщо її укладуть, працюватиме переважно в одному напрямку - зробить український ринок ще більш відкритим для європейських експортерів.

Кому вигідна вільна торгівля?

Як нагадує директор Інституту української політики Кость Бондаренко, економічна частина угоди набуде чинності одразу після підписання, на відміну від політичної, що потребуватиме подальшої ратифікації у парламентах усіх 27 країн Євросоюзу. І саме ця частина угоди, на думку політолога, є цікавішою для Брюсселя, бо вона, фактично, повністю відриває український ринок для європейських виробників:

"Здається, праві були ті, хто казав, що угода про асоціацію є вигіднішою для Брюсселя, ніж для Києва, і Брюссель є більше зацікавлений у її підписанні, чи радше європейський бізнес тиснутиме на політичні структури, аби угоду було підписано. Брюссель потроху скорочує перелік умов, іде на компроміс. Ще трохи, і до листопада залишиться лише одна вимога - прийдіть і підпишіть", - каже пан Бондаренко.

Ринок ЄС

Населення - 500 млн

ВВП - 12,66 млрд євро (США - 10,86 млрд євро, Китай - 5,25 млрд євро, Росія - 0,12 млрд євро)

Джерело: дані МВФ за 2011 р.

Водночас керівник торговельно-економічної секції Представництва ЄС в Україні Ніколас Бердж наголошує, ніхто у Брюсселі не нав'язує Києву підписання угоди, а тривалий процес переговорів має свідчити, що і Україна бачить у ній щось цінне для себе.

Як будь-яка угода про вільну торгівлю, договір між Україною та ЄС передбачає ліквідацію або суттєве зниження мит, тарифів та квот. Після підписання близько 95% імпортних мит для України у ЄС будуть нульовими. Завдяки цьому українські виробники щороку зможуть економити до 487 млн євро на експорті промислових товарів та близько 330 млн євро на аграрній продукції, переконує Ніколас Бердж. Що ж до нетарифних обмежень та технічних вимог до українського експорту, то тут, як каже представник ЄС, він є більшим оптимістом щодо можливості виходу українських виробників на європейський ринок, ніж вони самі.

"Я переконаний, що підписання угоди відкриє величезні можливості для українських підприємців на європейському ринку. Звісно, більше можливостей на українському ринку отримують і європейські виробники. Але Україна нині складає лише 1% у всьому європейському експорті, тоді як ринок ЄС для України - це третина експорту", - каже Ніколас Бердж.

Що ж до нетарифних торговельних бар'єрів та готовності українських виробників задовольняти і підтверджувати дотримання європейських стандартів якості, то, як каже урядовий уповноважений з питань європейської інтеграції Валерій П'ятницький, ті українські виробники, хто хоче продавати свою продукцію на європейському ринку, навіть до підписання угоди про вільну торгівлю доклали зусиль до виконання європейських вимог. За словами пана П'ятницького,

про нинішні та майбутні проблеми здебільшого говорять ті, чия продукція не те, що на європейському, але й навіть на українському ринку не є конкурентноздатною:

"У мене немає якихось песимістичних очікувань щодо того, що Україна буде завалена якимсь неякісним імпортом з Європи, а ми до Європи вже нічого не зможемо експортувати, або станемо сировинним додатком. Я, все ж таки, думаю, що це змусить зарухатися ті підприємства, які не хочуть модернізуватися і адаптуватися до сучасних вимог", - каже Валерій П'ятницький.

Як приклад він наводить автомобілебудування. За його словами, у проєкті угоди про ЗВТ із ЄС передбачений тривалий перехідний період для того, аби галузь змогла адаптуватися до умов конкуренції у Європі, але, як каже пан П'ятницький, у нього "немає внутрішньої впевненості, що навіть за 15 років захисту і сприяння, Україна почне випускати Mercedes, BMW чи Volkswagen".

Усе як із СОТ чи краще?

Утім, саме Валерій П'ятницький, який нині курує переговори щодо підписання угоди про вільну торгівлю із ЄС, був головним переговорником від України щодо її приєднання до СОТ. Нині ту угоду, підписану у 2008 році, багато оглядачів називають вкрай невигідною для України. На підтвердження критики угоди із СОТ звертають увагу на безпрецедентну за історію об'єднання подію, коли у вересні минулого року Україна Клацнути ініціювала переговори щодо перегляду тарифів - /ukrainian/business/2012/09/120924_ukraine_wto_trade_az.shtml на 371 вид продукції.

Сам пан П'ятницький каже, що і досі вважає: вступ України до СОТ є однією із знакових подій за роки незалежності країни.

Обсяги торгівлі між ЄС та Україною

2008 - майже 40 млрд євро

2009 - 22 млрд євро

2011 - 33 млрд євро

Джерело: Евростат.

"Тоді Україна приєдналася до певної системи правил, за якою працює практично весь світ. Це дозволяє нам не тільки працювати за цими правилами, але й впливати на їхнє формування і використовувати їх для захисту власних економічних інтересів", - каже Валерій П'ятницький, і наголошує, що і приєднання України до зони вільної торгівлі із ЄС також матиме позитивні результати.

"Коли ми вступали до СОТ, то всі казали, що село обов'язково загине. Але з того часу аграрний експорт зріс не просто на відсотки, а у рази, і наша присутність на світових аграрних ринках є на порядок вищою",- наводить аргументи на захист міжнародних угод Валерій П'ятницький.

У Києві очікують, що угоду про вільну торгівлю, яка є складовою більш ширшої угоди про асоціацію між Україною та ЄС, підпишуть у листопаді у Вільнюсі під час саміту держав "Східного партнерства".

BBC Україна

ЕНЕРГЕТИКА

22.05.2013. Україна не зобов'язана приватизувати свою ГТС, - посол ЄС

Глава представництва Європейського Союзу в Україні Ян Томбінський зазначає, що між Україною і Євросоюзом, а також у законодавстві ЄС немає домовленостей і положень, які б зобов'язували українську сторону приватизувати свою газотранспортну систему.

"Ми з вами опинилися в ситуації, коли ми чуємо коментарі, які мають політичний підтекст і виходять за межі справжнього обміну думками між українською і європейською стороною. Питання української газотранспортної системи - це внутрішнє питання України, і немає нічого в україно-європейських відносинах або в європейському законодавстві, щоб зобов'язувало Україну здійснити приватизацію газотранспортної системи. Але все-таки, це залишається як один з варіантів", - зазначив посол, коментуючи заяви про позитивну оцінку європейськими експертами законопроекту про приватизацію ГТС.

Томбінський підкреслив, що в даному питанні Україні важливо дотримуватися міжнародних домовленостей і зобов'язань, в тому числі встановлених угодою про Європейське енергетичне співтовариство.

Крім того, на думку посла, українській стороні важливо і корисно скористатися досвідом, який мають інші країни і використовувати його на своїх внутрішніх ринках в газовій сфері.

Як повідомлялося, голова Верховної ради Володимир Рибак зазначив, що парламент не має наміру розглядати законопроект № 2937 про дозвіл приватизації газотранспортної системи на пленарних засіданнях 21-24 травня.

За його словами, дане питання буде внесено на розгляд Ради, коли буде знайдене узгоджене рішення.

Кабінет міністрів законопроектом № 2937 від 26 квітня запропонував Раді дозволити приватизацію державних підприємств, дочірніх підприємств Національної акціонерної компанії "Нафтогаз України", що здійснюють діяльність з транспортування газу магістральними трубопроводами та зберігання його у підземних сховищах, а також підприємств, установ, організацій, утворених внаслідок їх реорганізації.

8 травня перший віце-прем'єр-міністр Сергій Арбузов зазначив, що законопроект, який дозволяє оренду української ГТС, необхідний для реформування паливно-енергетичної сфери країни і він продиктований побажанням Євросоюзу навести порядок у галузі.

[*Подробности*](#)

УКРАЇНА – НАТО**АНАЛІЗ ТЕМИ ТИЖНЯ*****БАЛАНСУЮЧИ МІЖ РОСІЮ І НАТО, ПОЗАБЛОКОВА УКРАЇНА
НАМАГАЄТЬСЯ РОЗВИВАТИ ТІСНЕ ВІЙСЬКОВЕ СПІВРОБІТНИЦТВО З
АЛЬЯНСОМ***

14 травня 2013 р. в штаб-квартирі НАТО у Брюсселі відбулося засідання Військового комітету Альянсу в форматі Міжнародних сил сприяння безпеці в Афганістані (ISAF), Міжнародної тренувально-дорадчої місії НАТО "Рішуча підтримка" (що прийде на заміну ISAF), а також Багатонаціональних сил НАТО в Косово (KFOR). Участь у засіданнях взяла українська військова делегація на чолі з першим заступником начальника Генерального штабу Збройних Сил України адміралом Ігорем Кабаненком.

Під час засідання країни-контрибутори операції в Афганістані узгодили порядок спільних дій з проведення передачі до кінця 2014 р. Афганським національним силам безпеки повної відповідальності за підтримання безпеки в країні. Також були розглянуті нормативно-правові та оперативні аспекти планування нової, тренувально-дорадчої місії Альянсу в цій державі. Під час розгляду поточного стану проведення операції в Косово було відзначено, що не зважаючи на позитивну динаміку в переговорах між Белградом та Приштиною, присутність сил KFOR залишається головним фактором для забезпечення стабільності та безпеки в регіоні.

Під час засідання Військового комітету Україна-НАТО на рівні начальників генеральних штабів адмірал І.Кабаненко презентував ключові підходи щодо здійснення військової реформи у Збройних Силах України. Основну увагу адмірал приділив висвітленню заходів щодо впровадження кращих військових стандартів, удосконалення оргструктури, переходу на контрактну службу, реформування системи підготовки військ, модернізації озброєння, удосконалення системи матеріально-технічного забезпечення. Начальники генштабів країн Альянсу висловили підтримку здійсненню реформ Збройних Сил України, наголосили на важливості продовження конструктивного та прагматичного співробітництва з НАТО у військовій сфері.

У Брюсселі адмірал І.Кабаненко також провів двосторонні робочі зустрічі з начальниками генеральних штабів збройних сил Німеччини, Італії, Польщі, Чехії, Литви, обговорив практичні питання військової співпраці з головою Військового комітету ЄС, генералом Повітряних сил Франції Патриком де Роз'є та головою Військового комітету НАТО, генералом Збройних сил Данії Кнудом Бартелсом.

Участь української військової делегації на чолі з першим заступником начальника Генштабу в засіданні Військового комітету НАТО, а також коло питань, що обговорювалися під час багатосторонніх та двосторонніх зустрічей, підтверджують **наміри офіційного Києва підтримувати позитивну**

динаміку розвитку робочих взаємовідносин із Альянсом в практичній площині, зосереджуючись на таких основних напрямках співпраці, як зміцнення міжнародної і регіональної безпеки та проведення воєнної реформи в Україні. Залучення представників України до обговорення питань, пов'язаних із поточною за запланованою діяльністю в рамках операцій в Афганістані та Косово свідчить також і про те, що керівництво НАТО розраховує на подальшу участь Збройних Сил нашої держави в даних миротворчих місіях.

Про значення, яке офіційний Київ приділяє налагодженню практичної співпраці із Північноатлантичним альянсом свідчить і той факт, що **саме із країнами НАТО Україна планує провести цього року найбільш масштабні військові навчання на своїй території.** Так, Закон України №198-VII "Про схвалення рішення Президента України про допуск підрозділів збройних сил інших держав на територію України у 2013 році для участі у багатонаціональних військових навчаннях", підписаний Віктором Януковичем 7 травня, передбачає, що участь в українсько-американських навчаннях "Сі Бриз – 2013" із залученням країн НАТО і партнерів візьмуть участь до 1,5 тис. іноземних військових, до 9 кораблів, 2 підводні човни, до 12 літаків і до 50 одиниць колісної техніки строком до 20 днів у червні-липні 2013 р. Заплановані на травень-червень українсько-російські навчання «Фарватер миру – 2013», розраховані лише на 7 днів, і дозволяють допуск до 1 тисячі російських військовослужбовців, до 9 кораблів, 3 літаків, 1 підводного човна, до 30 одиниць колісної техніки.

Крім того, в навчаннях "Репід Трайдент – 2013" у липні-вересні візьмуть участь до 1 тисячі іноземних військових, до 10 вертольотів і до 5 літаків; а у серпні-вересні відбудуться багатонаціональні навчання "Кленова Арка – 2013", в яких будуть задіяні до 400 військових з Канади, Литви та Польщі. Значно менший масштаб матимуть українсько-білоруські навчання із залученням чергових сил протиповітряної оборони (до 100 військових і до 7 літаків), а також українсько-російські навчання із залученням чергових сил ППО (до 100 військових і до 7 літаків).

У цьому контексті цілком справедливими є слова начальника Національного університету оборони України Василя Телелима, який на прес-конференції з нагоди відкриття 13-го міжнародного тижня "Організація Північноатлантичного договору після Чиказького саміту 2012 року" на базі цього вишу заявив: "Україна поглиблює співпрацю з НАТО в оборонній, соціальній, навчальній сферах. Це зумовлено викликами як глобальній стабільності, так і національній безпеці України". На підтвердження слів генерал-лейтенанта, присутній на заході Посол Польщі в Україні Генрік Литвин оприлюднив протокольне рішення про створення найближчим часом українсько-польсько-литовського батальйону в сучасному форматі співробітництва Україна – НАТО; а представник штаб-квартири Альянсу генерал-лейтенант Алан Гедер зазначив: "Україна, як і Швеція, є одним із найбільших контрибуторів гарантування глобальної безпеки під егідою Північноатлантичного договору. Я вважаю, що відносини Україна – НАТО не гальмуються, а виходять на новий, відповідний новітнім викликам, рівень"⁴.

⁴ Україна – НАТО: співпраця поглиблюється. <http://euroatlantica.info/novini/499-ukraina-nato-spivpratsia-pohlybliuetsia.html>

ЄВРОАТЛАНТИЧНИЙ ПРОЦЕС В УКРАЇНІ**23.05.2013. Україна – НАТО: співпраця поглиблюється**

Так вважає начальник Національного університету оборони України Василь Телелим. На прес-конференції з нагоди відкриття 13-го міжнародного тижня «Організація Північноатлантичного договору після Чиказького саміту 2012 року» на базі цього вищого навчального закладу він заявив:

"Україна поглиблює співпрацю з НАТО в оборонній, соціальній, навчальній сферах. Це зумовлено викликами як глобальній стабільності, так і національній безпеці України".

На підтвердження тези генерал-лейтенанта Василь Телелима Посол Польщі в Україні Генрік Литвин оприлюднив протокольне рішення про створення найближчим часом українсько-польсько-литовського батальйону в сучасному форматі співробітництва Україна – НАТО.

Відповідаючи на запитання «ЄвроАтлантики» щодо «шведського» варіанту відносин України і НАТО, представник штаб-квартири Альянсу генерал-лейтенант Алан Гедер зазначив:

"НАТО тісно співпрацює з десятками країн, які не є членами організації. Справді, Україна, як і Швеція, є одним із найбільших контрибуторів гарантування глобальної безпеки під егідою Північноатлантичного договору. Я вважаю, що відносини Україна – НАТО не гальмуються, а виходять на новий, відповідний новітнім викликам, рівень".

Мій вибір – НАТО

23.05.2013. Що не пускає Україну до європейської безпекової системи

Українська експертна думка майже одноставно вважає, що Україна перебуває у «сірій зоні» безпеки, затиснута двома безпековими блоками – НАТО (ЄС) та Росію з афілійованими з нею структурами (ОДКБ, ЄврАзЕС, Митний союз тощо). Перебування України у «сірій зоні» пов'язується останнім часом з її позаблоковістю. Між тим, Угода про асоціацію з ЄМ передбачає конвергенцію в безпековому секторі.

Песимізм українських експертів

«Мейнстрім» української експертної безпекової спільноти, який являє собою досить парадоксальне поєднання про-Наївських дослідників, що працюють на державні наукові установи, тобто фактично на Януковича, та експертів з орієнтованих на західні гранти аналітичних центрів, ставиться до євроатлантичної інтеграції досить стримано.

Зважаючи на цю ситуацію, подекуди в експертному колі виголошуються ідеї перетворення «позаблоковості», яка не має усталеного статусу у системі міжнародних інститутів, у юридично оформлений нейтралітет.

Менша за чисельністю група високопосадовців – представників влади обстоює, навпаки, політику позаблоковості, зокрема припускаючи, що позаблоковість може зробити Україну координатором та медіатором інтересів Євразії та Заходу. Натомість, опозиційні політичні сили здебільшого сьогодні розглядають безпекову тему з технократичних позицій – інституційної функціональної ефективності, обмежень бюджетного фінансування, впливу олігархів та системну корупцію тощо.

Безпекова тема та інтеграційна орієнтація України відображена в програмах українських політичних партій, але реально вона практично відсутня на порядку денному. Інше крило експертів та політиків, яке можна сьогодні вважати маргінальним, проте яке все ж зростає, є фактичними російськими лобістами і вважають, що Україна повинна бути сателітом Росії у безпековій політиці.

Щодо невизначеності «мейнстрімових» експертів, то головні причини такого стану речей – це, по-перше, побоювання щодо негативної реакції Росії, по-друге відсутність прогресу у зміні суспільних настроїв щодо підтримки вступу України до НАТО, але також це і наслідок культурної ізольованості України, її віддаленості від західних дискусій щодо проблематики європейської безпеки. І саме останній чинник є досить болючим.

Не зважаючи на певну ретрансляцію українською експертною елітою європейських безпекових дискусій, Україна все ще залишається «загубленою» у біполярній картині світу, де з обох боків їй наче погрожують Росія з газовим зашморгом та Захід, уособленням чужинства часто стає Румунія, як мабуть найбільш ментально зрозуміла Україні, але сьогодні вже більш розвинена, амбітна та потужна держава – член Європейського Союзу та НАТО.

А, наприклад, така важлива для європейців безпекова загроза, як нерозповсюдження зброї масового враження – а деякі фахівці, до речі називають сусідню з Україною Росію одним з потенційних джерел поширення небезпечних радіоактивних матеріалів – хоча формально поділяється українською безпековою спільнотою та насправді здебільшого не сприймається

серйозно. До того ж, протидія цій загрозі тягне за собою фінансові витрати, яких уряд не бажає виділяти.

Європа, як безпековий актор

Декларувавши позаблоковість, чинна влада формально задекларувала інтеграцію України в європейську безпекову систему. Відповідні положення містяться в тексті Угоди про асоціацію між Україною та ЄС. Утім, мова угоди досить обережно стверджує про «конвергенцію» безпекових систем. А який же зараз стан речей у безпековій сфері Європи?

По-перше, європейський простір, як центр стабільності та миру (що було досить нещодавно відзначене контрверсійною Нобелівською премією миру 2012 року) стає все більш небезпечним, і це спонукає до змін безпекової філософії. Йан Техау з центру Карнегі пише, що «потреба європейців змінитися випливає з того факту, що вони мешкають у найбільш небезпечному сусідстві у світі. Більшість гарячих точок на різних міжнародних картах ризиків є у найближчому, чи ширшому Європейському сусідстві – від Арктики до Росії та Східної та Центральної Європи, Балкан, Кавказу та Центральної Азії, Середнього Сходу та північної Африки та Сахелю.

По-друге, на безпеку Європи сьогодні чинить вагомий вплив функціональна криза НАТО, як основного провайдера безпеки. Один вимір цієї кризи – згорання американської «безпекової парасолі». Проте, неправильним буде стверджувати про її припинення – насправді США не усувається від участі у справах регіону. Якщо порівняти абсолютні витрати на оборону та чисельність війська, бачимо, що Сполучені Штати далеко не усунулися від глобальної ролі та відповідальності, втім очікуючи на більш активну участь інших членів НАТО у цій колективній безпековій системі.

На жаль, деякі останні місії НАТО продемонстрували суттєві функціональні прогалини:

Далеко не всі країни – члени НАТО погодилися брати участь у військовій операції в Лівії у 2011 році, серед них – Німеччина.

Хоча місія в Лівії була успішною, вона також показала проблеми з озброєнням та забезпеченням європейських армій – це стосувалося зокрема заправки літаків у повітрі, браку розвідувальних безпілотних літаків та високоточної зброї – «розумних бомб», які повинні використовуватися у густонаселених місцях – таке озброєння змушені були додатково постачати європейським союзникам Сполучені Штати.

Такі ж проблеми можуть постати і в разі необхідності воєнного втручання в Сирії, яке не виключається, адже Туреччина вже вдавалася до артилерійських обстрілів сирійської території на початку жовтня 2012 року. Хоча ситуація з забезпеченням високоточною зброєю у європейських країнах поліпшується, її може не вистачити у разі довготривалої операції.

Значні проблеми мала довготривала операція НАТО в Афганістані. Щодо участі в цій операції, новий президент Франції Франсуа Олланд відмовився під час президентської виборчої кампанії від обіцянок Ніколя Саркозі не виводити французькі війська з Афганістану до кінця 2013 року (а ще раніше Франція планувала тримати свій контингент, що налічував на початку 4000 вояків, до завершення міжнародної безпекової допомогової місії ISAF наприкінці 2014 року).

Олланд дотримався своєї обіцянки, і в Афганістані залишається зараз лише контингент з 543 вояків (для порівняння у США найбільший військовий контингент з – 68 тисяч, Великобританії – 9500, а Німеччини – 4380 вояків). Більша частина військових (зараз їх налічується трохи більше 100 тисяч) повинна бути виведена до 2014 року.

Проте НАТО надаватиме підтримку афганським силам безпеки, вартість якої оцінюється у \$4,1 млрд, половину з яких фінансуватиме США, а другу половину – інші міжнародні партнери. Так само бракувало спорядження – експерт Інституту Като Джастін Логан згадує про серйозні недоліки у транспортуванні вантажів, пошуково-рятувальному та медичному забезпеченні.

Як нещодавно зазначив Генеральний секретар НАТО Рассмусен, НАТО не є «глобальним поліцейським». Фокус змістився на більшу участь в операціях НАТО країн-партнерів.

НАТО-аналітики словацького Central European Policy Institute що з 2008 року, витрати на оборону європейських країн-членів НАТО зменшилися на 7,3%, зменшившись у результаті цього до рівня початку 2000-х.

«Підвисло» питання розширення НАТО. З одного боку, після України проблем додалося з Грузією, адже невідомо, чи дотримуватиметься новий уряд Іванішвілі таких самих планів. З іншого боку, з часів Кавказької війни 2008 року важко сказати, чи в змозі буде НАТО дотриматися зобов'язання захисту країн-членів у разі агресії проти них.

Все ж, НАТО залишається підвалиною євроатлантичної та європейської безпеки, не лише у мілітарному, але й ціннісному вимірі. Чарльз Купчан з Ради Зовнішніх Відносин сказав, що «НАТО можливо головна інституція, яка відповідає за збереження когерентності та ефективності Заходу, як спільноти розділених цінностей та інтересів».

Низка не бойових операцій НАТО залишаються успішними – наприклад, контртерористична операція у Середземному морі Active Endeavour, операція з забезпечення судноплавства Ocean Shield та постійна присутність у Косові.

НАТО вдалося останнього часу до двох важливих ініціатив, що мають дати відповідь на новітні глобальні тренди. Перше – це «розумна оборона», друге – ж – роль опосередкованого впливу на регіональну безпеку через підтримку регіональних безпекових систем.

Виходячи з цього, не виключено навіть в перспективі, що НАТО співпрацюватиме з Росією у розбудові ОДКБ. Деякі приклади ініціатив «розумної оборони»: Strategic Airlift Capacity – SAC – десять країн-членів НАТО спільно придбали три транспортні літаки C-17, у їх числі – 7 Центральноєвропейських країн, Alliance Ground Surveillance – у 2012 році 13 країн НАТО придбали п'ять розвідувальних безпілотних літаків Black Hawk, вісім з яких – з Центральної Європи.

На Чиказькому саміті НАТО 2012 року було також оголошено про 20 нових ініціатив у царині «розумної оборони», серед яких – спільна підготовка пілотів гвинтокрилів та спільний менеджмент озброєнь. Однією з ключових проблем «спільної оборони» є керівництво – адже країни, які мають суверенітет над різними оборонними елементами, повинні надавати ці ресурси для потреб НАТО і не завжди можуть на це погодитися. Також є побоювання, що не буде досягнуто економії коштів у найближчому майбутньому.

Безпекова система ЄС, реалізується у спільній зовнішній та безпековій політиці, яка започаткована була ще 1992 року, а пізніше в Лісабонській угоді створені наднаціональні органи ЄС у цій сфері. Фактично, можна вести мову про складну трансформацію європейських безпекових інституцій, в основі яких – насамперед пошук європейської ідентичності.

Можна визнати, що цей напрямок діяльності ЄС має у своїй філософській основі протиставлення трансатлантичній моделі – аналітики часто підкреслюють, наприклад, що військові підрозділи ЄС запроєктовані для застосування незалежно від НАТО.

Сьогодні спільна безпекова політика повинна вирішити передусім питання організаційного характеру. Основними поточними її напрямками є досягнення операційної ефективності, чому була присвячена Веймарська ініціатива 2010 року Польщі, Німеччини та Франції, підтримана також Італією та Іспанією. Зокрема, одна з важливих ідей цієї ініціативи – інтеграція оперативного командування ЄС, створення спільні органи командування за участю цивільних. Важливу роль у просуванні реформи CSDP відіграла Польща за час свого головування у ЄС, в 2011 році. Одним з її досягнень було саме ширше долучення країн-сусідів ЄС до заходів CSDP, зокрема їхня участь у військових місіях ЄС, допомога ЄС у вишколі та реформуванні безпекового сектору.

Вирізняючи потугу Польщі, варто зауважити, що участь у європейській безпековій політиці низки менш потужних країн є більше політичною. У дослідженні експертної групи Вишеградської четвірки DAV4, зробленому словацьким Central European Policy Institute зазначається, що «...вони шукають символізму й іноді роблять менший наголос на внесок реальних потужностей в операції НАТО та ЄС».

Безпекові прогалини ЄС, які потребують нагального вирішення через зусилля Європейського Оборонного Агентства та країн-членів ЄС, були окреслені у Висновках Ради ЄС від 1 грудня 2011 року. Зокрема, серед таких проблемних питань були ідентифіковані:

Заправка літаків у повітрі

«Розумне» озброєння

Підготовка екіпажів літаків

Навчання та логістика на флоті

Створення європейських транспортних сполучних центрів – «хабів»

Розвідка, спостереження, оперативна розвідка, включно з Космічним ситуаційним аналізом.

Медичне забезпечення

Військові комунікації з використанням космічних технологій.

Висновки Ради ЄС також передбачають дослідження економічного ефекту від реінвестування заощаджених коштів. Проте застерігають від скорочення фінансування важливих оборонних видатків країнами-членами ЄС. Також в оборонній політиці ЄС прагне досягти координації з програмами Європейської Комісії у галузі науки та технології, зокрема згідно до програми (Horizon 2020).

Стратегічним питанням спільної зовнішньої та безпекової політики ЄС була присвячена резолюція Європейського парламенту 22 листопада минулого року. Головна думка цієї резолюції – необхідність активної ролі ЄС у забезпеченні своєї безпеки. – «Європейський Союз не може невизначено делегувати свою безпеку іншим».

Зокрема, резолюція відображає стурбованість можливим «стратегічним занепадом Європи» через скорочення оборонних витрат європейських країн та «маргіналізацію» спільної зовнішньої та безпекової політики.

Європейський союз повинен також розробити цього року Білу книгу, яка міститиме положення нової безпекової стратегії як ЄС, так і країн-членів спільноти. Цей документ, зокрема, повинен розробити нові поняття «відповідальності захищати», «людської безпеки» та «ефективного мультилатералізму».

Безпекові місії ЄС

Усього більше 25 місій з 2002 року, у яких брало участь 80000 персоналу.

На сьогодні ЄС проводить 14 місій, з яких 11 цивільних, а 3 військових.

Влітку 2012 року розпочаті три цивільні операції в Африці – (EUCAP Nestor), (EUCAP Sahel Niger) та EUAVSEC, South Sudan).

Нещодавно розпочалася тренінгова місія у Малі (EUTM Mali), яка під французьким командуванням надаватиме допомогу у зміцненні військової потуги збройних сил Малі. Проте, ця місія не братиме участі у бойових діях на півночі країни. Проте, висновки Ради ЄС від 15 жовтня 2012 року, які закликали до можливого проведення військової операції у Малі, не були впроваджені.

Бойові тактичні групи ЄС

Цікавим прикладом як складнощів, так і перспективи реалізації спільної безпекової політики ЄС є питання формування бойових тактичних груп ЄС. Ці багатонаціональні військові підрозділи двох типів, які налічують 1500 або 2500 вояків, формуються відповідно до прийнятого 2004 року документу *Headline Goals 2012*. Групи мають дві мети: слугувати моделлю для армій країн-членів ЄС та забезпечити участь у міжнародних антикризових місіях за мандатом ООН, незалежно від НАТО.

Проте, були проблеми з формуванням цих груп країнами-членами ЄС, а найголовніше – жодна з них не була застосована до цього часу. Наприклад, експерти аналітичної служби ISIS зазначають, що в керівних оборонних органах ЄС не вдалося досягти рішення, щоб застосувати бойову групу у якості резерву на підтримку місії EUFOR Althea у Боснії та Герцеговині.

Це ілюструє, на думку аналітиків, брак розуміння щодо призначення бойових груп. До того ж – хоча концепція бойових груп ЄС передбачає, що до негайного застосування мають бути готові дві групи, які змінюватимуться кожні півроку, тобто усього чотири, вперше така ротація однієї бойової групи була проведена у червні 2012 року, тобто фактично сьогодні діють лише дві групи замість чотирьох.

Але є й досить успішний приклад формування Північної бойової групи, що налічує 2200 вояків. У групі, сформованій у 2011 році бере участь Данія, яка формально не бере участі у спільній безпековій та оборонній політиці ЄС та Норвегія, що не є членом ЄС.

Окрім проблем з бойовими групами, існують розбіжності між ЄС, НАТО, окремими країнами та США, які ускладнюють ухвалення спільних рішень. За повідомленням газети *Independent*, нещодавно Велика Британія, підтримана США та ЄС, а також країни-члени ЄС, зокрема Франція, не досягли домовленості щодо постачання зброї сирійським повстанцям, тоді як Росія продовжує військові постачання режиму Асада.

Створюючи бойові групи та інші елементи оборонного та безпекового сектору, ЄС намагається посилити свою безпекову потугу через стратегію *pooling and sharing* (об'єднання та спільне використання). Аналітики Центру Європейських політичних досліджень визначають три підставові елементи цієї стратегії:

Об'єднання озброєння та послуг, або спільні дослідження та розробки (наприклад, проект створення транспортного літака A400M);

Спільне використання, часткова чи повна інтеграція військових сил та структур, наприклад, навчання та тренування;

Спеціалізація країн на тих чи інших оборонних та безпекових функціях.

Одним з найбільш амбіційних прикладів такої співпраці може бути угода про співпрацю в оборонній сфері між Британією та Францією, котра передбачає спільне використання авіаносців, випробування ядерних боеголовок, створення експедиційного корпусу, використання транспортного літака A400M тощо.

Тим не менше, не зважаючи на проблеми у спільній безпековій політиці, євроатлантична безпекова система все ж діє, навіть за межами інституцій. Останній цікавий приклад – скоординовані дії під час французької інтервенції в Малі. Низка європейських країн та США надавали різноманітну підтримку інтервенції Франції у Малі, зокрема в авіатранспортуванні, розвідці, медичному забезпеченні тощо.

Напевно можна зробити невтішний висновок щодо перспектив єдиної безпекової політики ЄС у найближчі декілька років. Проте, вищезгадані успішні проекти безпекової співпраці між країнами-членами ЄС можуть насправді свідчити про формування «мережевої» чи «кластерної» безпекової системи, а також – про появу країн – «центрів тяжіння», які – не обов'язково країни однакового рівня розвитку, наприклад, Франція, Великобританія, але й Польща.

Сполучені Штати так само не відмовляться від своєї ролі гаранта європейської безпеки, але схильні радше до виконання функції такого собі «генератора» та «мультиплікатора» регіональних потуг, що значною мірою поділяють євроатлантичні цінності. Звичайно ж, європейська безпекова система також зазнаватиме впливу зростаючої потуги Китаю та, можливо, Росії (щодо останньої, досить суттєвим є політичний ризик нестабільності, який робить ситуацію менш передбачуваною).

Євроатлантика

ЗОВНІШНЯ ПОЛІТИКА

АНАЛІЗ ТЕМИ ТИЖНЯ

ПІД ЧАС ВІЗИТІВ ДО США ТА ВЕЛИКОБРИТАНІЇ ЛЕОНІД КОЖАРА ПРАГНУВ ЗАПЕВНИТИ, ЩО КИЇВ ЗАЛИШАЄТЬСЯ НАДІЙНИМ СТРАТЕГІЧНИМ ПАРТНЕРОМ, А ТАКОЖ ЗАРУЧИТИСЯ ПІДТРИМКОЮ ЄВРОІНТЕГРАЦІЙНИХ УСТРЕМЛІНЬ УКРАЇНИ

Травневі візити Міністра Леоніда Кожари до США (6-10 травня) та Великобританії (13 травня) стали одним з найбільш масштабних зовнішньополітичних заходів, проведених Україною останнім часом. Перед Міністром стояла низка непростих завдань:

по-перше, запевнити, що попри охолодження стосунків, що мало місце останніми роками, офіційний Київ залишається надійним і передбачуваним партнером, прагне зберегти стратегічний рівень співпраці, планує продовжувати курс реформ та не має намірів згортати демократію;

по-друге, заручитися підтримкою євроінтеграційних прагнень України напередодні Вільнюського саміту і вирішення долі Угоди про асоціацію;

по-третє, пояснити позицію України щодо співпраці із Росією та Митним союзом; запевнити, що таке співробітництво не суперечить курсу на зближення із ЄС;

по-четверте, презентувати пріоритети головування України в ОБСЄ та заручитися підтримкою такої діяльності.

З метою реалізації цих непростих завдань Л.Кожара провів цілу низку зустрічей і заходів різного рівня і форматів, серед яких:

- заходи в форматі міжнародних організацій, зокрема, в статусі Голови ОБСЄ (у т.ч. зустріч із Генеральним секретарем ООН Бан Кі-муном, брифінг Л.Кожари в Раді Безпеки ООН);

- двосторонні зустрічі із Державним секретарем США Дж.Керрі та із Державним секретарем у закордонних справах Великобританії Вільямом Хейгом;

- зустрічі із конгресменами та сенаторами США, представниками Палати лордів і Палати громад Великобританії (серед яких: Голова Підкомітету з європейських питань Комітету із закордонних відносин Сенату США, сенатор Кріс Мерфі; Голова Підкомітету з питань Європи, Євразії та нових викликів Комітету у закордонних справах Палати представників, конгресмен Дана Рорабахер; Голова Гельсінської комісії США, член Сенату Бенджамін Кардін; співголови групи сприяння Україні у Конгресі США Марсі Каптур та Сандер Левін; Глава Парламентського Комітету з питань культури, спорту та ЗМІ Великобританії Джон Віттінгдейл; Голова Британсько-Українського Товариства Лорд Різбі);

- зустрічі із представниками авторитетних експертних організацій (зокрема, зустрічі із Президентом Національного демократичного інституту Мадлен Олбрайт, із представниками британського Королівського інституту міжнародних справ "Четем Хаус"); із діловими колами (у т.ч. в рамках Американсько-Української бізнес-ради); із єврейською та українською громадами в США (останню Міністр запевнив, що питання спорудження у Вашингтоні пам'ятника жертвам Голодомору перебуває під особистим контролем Президента України); із усиновленими українськими дітьми та їх новими американськими рідинами.

В ході зустрічей Л.Кожара особливо акцентував увагу на прогресі України в імплементації рекомендацій Ради ЄС у закордонних справах від 10 грудня 2012 р., інформував про хід реформ в країні, висловлював надію на успішне підписання Угоди про асоціацію з ЄС на Вільнюському саміті в листопаді 2013 р. Говорячи про пріоритети головування України в ОБСЄ, Міністр наголосив на необхідності надання нового імпульсу розв'язанню тривалих конфліктів, зокрема довкола Придністров'я, Нагірного Карабаху, Грузії, Косово. Л.Кожара акцентував увагу на низці ініційованих Україною багатосторонніх цільових заходів, зокрема планованій Міжнародній конференції з протидії торгівлі людьми та Молодіжному саміті.

За підсумками зустрічі Л.Кожари із В.Хейгом було оприлюднень важливу спільну заяву, в якій **Великобританія висловила "тверде переконання, що Україна належить до сім'ї європейських держав"**, а також "підтвердила свою підтримку зусиллям України в реалізації реформ, які дозволять підписати взаємовигідну Угоду про асоціацію з Європейським Союзом", щоб "зробити третій саміт Східного партнерства у Вільнюсі успішним"⁵. Про підтримку євроінтеграційних прагнень України також заявили Глава Парламентського Комітету з питань культури, спорту та ЗМІ Дж.Віткінгдейл і Голова Британсько-Українського Товариства Лорд Різбі.

Головним критичним зауваженням, яке закидали Л.Кожарі під час його візиту, було вибіркове правосуддя, конкретно – ув'язнення Ю.Тимошенко. Про це, зокрема, говорив Держсекретар США Дж.Керрі: "Ми також стурбовані – і, сподіваємося, українське керівництво працюватиме над виправленням цієї ситуації – деякими складними питаннями, як-то судове переслідування низки осіб в Україні, зокрема колишнього прем'єр-міністра Юлії Тимошенко"⁶. Наголошував на цій проблемі і Голова Гельсінської комісії США, сенатор Б.Кардін. А колишній посол США до України Білл Міллер відверто заявив: "Україна ув'язнила опозиційних лідерів. І всім зрозуміло, що ваша країна не є демократичною. Разом із цим США будуть поряд з Україною"⁷.

Судячи з коментарів в американській та європейській пресі, на американську і британську сторони не справили враження аргументи Міністра закордонних справ України щодо перебування справи Ю.Тимошенко виключно в правовій площині, а також щодо упередженого ставлення країн Заходу до Партії регіонів через позицію останньої під час помаранчевої революції.

⁵ Міністр закордонних справ Леонід Кожара зустрівся з Держсекретарем у закордонних справах Великої Британії Вільямом Хейгом. <http://mfa.gov.ua/ua/news-feeds/foreign-offices-news/12215-ministr-zakordonnih-sprav-leonid-kozhara-zustrivsyaz-derzhsekretarem-u-zakordonnih-spravah-velikoji-britaniji-vilyjamom-khejgom>

⁶ Керрі нагадав Кожарі, що США сподіваються побачити Тимошенко на волі. <http://www.radiosvoboda.org/content/article/24982847.html>

⁷ Кожара у США: ніхто не змусить звільнити Тимошенко.

http://www.bbc.co.uk/ukrainian/politics/2013/05/130510_kozhara_usa_it.shtml

Загалом же, з огляду на несприятливі тенденції, що мали місце в розвитку взаємин України зі США та Великобританією останнім часом, візити Міністра Л.Кожари можна вважати в цілому доволі успішним, хоча б з огляду на рівень і кількість зустрічей. Враховуючи, що основні цілі візитів передбачали презентацію позицій України з ряду ключових питань та повернення діалогу на високий рівень, а не підписання якихось конкретних угод, – то насиченість програми зустрічей дала можливість виконати поставлені завдання. Вдалося також заручитися і запевненнями сторін щодо підтримки євроінтеграційних прагнень України (вагомим досягненням у цьому контексті стала спільна заява Л.Кожари і В.Хейга).

Безперечно важливим було для офіційного Києва в черговий раз почути на зустрічах різних форматів, що основною перепорою на шляху до поновлення позитивної динаміки розвитку взаємовідносин із країнами Заходу є ув'язнення Ю.Тимошенко. Судячи із заяв американських високопосадовців, в разі вирішення цієї проблеми західні партнери готові піти Україні на зустріч у багатьох питаннях.

ВИКОНАВЧА ВЛАДА

22.05.2013. МЗС запевняє, що Україна все-таки отримає статус спостерігача при МС

Переговори про отримання Україною статусу спостерігача при Митному союзі (МС) і Євразійській економічній комісії (ЄЕК) йдуть успішно. Про це заявив міністр закордонних справ України Леонід Кожара (на фото) на брифінгу в Кабінеті міністрів, передає кореспондент РБК-Україна.

"Напрацьовується проект, тривають переговори. Ми виходимо з того, що за результатами цих переговорів, і що повинно бути зафіксовано в меморандумі, це статус спостерігача України при Митному союзі і при Євразійській економічній комісії", - сказав Кожара.

На запитання, чи влаштовує це російську сторону, Кожара зазначив, що "переговори йдуть успішно".

Зазначимо, у квітні прем'єр-міністр України Микола Азаров поспішив заявити, що Україна домовилася з Митним союзом про статус офіційного спостерігача в цій організації. За словами Азарова, відповідні документи про надання статусу спостерігача в МС будуть підписані в кінці травня під час саміту країн-членів МС.

Як очікується, у статусі спостерігача Україна буде мати представництво при Євразійській економічній комісії, зможе брати участь у засіданнях колегії Євразійського союзу, а також брати участь у підготовці документів, однак не буде володіти правом голосу.

Однак відразу ж слова Азарова спростували в керівництві МС та ЄЄП.

Нагадаємо, на початку квітня Президент України Віктор Янукович заявляв, що Україна почне розглядати можливість приєднання до окремих положень МС Росії, Білорусії і Казахстану після того, як отримає статус спостерігача.

"Україна як спостерігач може почати процес розгляду положень МС, а їх прийнято понад 200. Всі ці положення вимагають проходження внутрішньодержавних процедур і часу. Україна, отримавши статус спостерігача, може отримати доступ до цих документів, і ми почнемо їх розглядати", - зазначав Янукович на зустрічі з прем'єр-міністром Казахстану Серіком Ахметовим.

Росія пропонує Україні вступити в Митний союз, результатом чого може стати зниження ціни на газ для України. Однак Київ має намір поступово приєднуватися до деяких правил МС. Український уряд 25 березня створив робочу групу з питань поглиблення співпраці з МС і Єдиним економічним простором Білорусії, Казахстану та Росії.

РБК-Україна

22.05.2013. Уряд виконав більшість завдань для підписання Угоди про Асоціацію з ЄС – Л.Кожара

На сьогодні уряд виконав більшість завдань на шляху до підписання Угоди про Асоціацію з Європейським Союзом. Про це сьогодні на брифінгу сказав міністр закордонних справ України Леонід Кожара, передає кореспондент УНН.

"Ми можемо говорити, що на сьогоднішній час більшість завдань, які уряд України перед собою ставив на шляху до підписання Угоди, вже виконано. Я, як міністр, тримає діалог не лише з

європейськими структурами, зокрема головними органами Ради ЄС і європейською комісією, Європейським парламентом, також підтримує контакт на двосторонньому рівні фактично з усіма столицями ЄС", - зазначив міністр.

За його словами, для України важливо, аби всі 27, а невдовзі 28 країн-членів ЄС, дали свою згоду на підписання Угоди про Асоціацію.

"Хотів би особливо наголосити, що Угода про Асоціацію України з ЄС є важливою не тільки для України, а й також для країн ЄС, оскільки Україна фактично відкриватиме свій ринок для товарів і послуг з ЄС і це наші колеги з ЄС цілком усвідомлюють", - підкреслив він.

Міністр закордонних справ України також на брифінгу наголосив, що питання щодо експрем'єр-міністра України Юлії Тимошенко залишається на порядку денному у переговорах з Європейським Союзом щодо підписання Угоди про Асоціацію.

"Що стосується справи Тимошенко, я хочу сказати, що це питання залишається на порядку денному переговорів з ЄС. Питання занадто заплітено. Як один з прикладів хочу сказати, що 23 числа відбудуться слухання в комісії закордонних справ Європейського парламенту, то на це засідання запрошені лише представники опозиції", - сказав він.

Міністр підкреслив, що МЗС зверталося і до комітету Європарламенту, і його голови, проте він наполягає, що лише опозиція буде свідчити.

"Це питання піднімається практично під час всіх зустрічей. Але наша позиція полягає в тому, що питання відносин 46 млн українців і 500 млн громадян ЄС не може бути затьмарено єдиною кримінальною угодою у справі Тимошенко. У нас є на сьогодні сотні питань, які ми обговорюємо з ЄС. Я думаю, що ЄС мав би якраз саме у такому світлі розвивати відносини з Україною", - зазначив він.

УНН

ДВОСТОРОННІ ВІДНОСИНИ

РОСІЯ

24.05.2013. Росія може піти на поступки у ціні на газ для України

Президент Російського газового товариства Валерій Язев не виключає поступок Україні щодо ціни на російський газ у разі "можливості втрати контракту".

"Ринки шкода втрачати, і ніхто не говорить, що це добре, але якщо будуть перешкоди непереборної сили, хто ж їх перестрибне. Це переговорний процес, це бізнес і ризики. Я підтримую "Газпром", що він, скільки може, тримає (для України) високу ціну і одержує нормальний прибуток, а якщо з'являється можливість втрати контракту, тоді трохи поступається у ціні", - сказав пан Язев на прес-конференції в Москві, повідомляє УНІАН.

За його словами, така бізнес-логіка властива при торгівлі не лише газом, а й іншими товарами.

При цьому він підкреслив, що Росія співпрацює дуже активно з Україною з газових питань. Він нагадав, що Україна є одним з найбільших споживачів російського газу, через яку також здійснюється транзит до Європи.

Кабінет міністрів України 23 травня затвердив прогнозний баланс надходження і розподілу природного газу в Україні на 2013 рік з об'ємом імпорту 27,3 млрд куб. м.

BBC Україна

24.05.2013. МЗС Росії визнало некоректність висловлювань свого консула в Криму

У Міністерстві закордонних справ Росії визнали, що генконсул РФ у Сімферополі Володимир Андреев допустив некоректні формулювання щодо кримських татар, йдеться у в коментарі департаменту інформації та друку МЗС РФ.

"Розуміємо реакцію на деякі, скажімо прямо, некоректні формулювання, використані російським представником без належного урахування чутливого питання, що потребує у будь-якій ситуації виключно зваженого підходу", - йдеться у поясненні МЗС.

У російському МЗС висловили переконання, що святкові заходи, присвячені Дню Перемоги 9 травня, "засвідчили, що духовне єднання та глибоке взаєморозуміння, які живлять наше добросусідство, залишаються домінантами в російсько-українських відносинах".

В інтерв'ю телеканалу АТР Володимир Андреев заявив, що у Криму погано висвітлюється тематика "зрадництва й співробітництва багатьох людей кримськотатарської національності з фашистськими окупантами".

МЗС України пізніше закликав російську владу дати належну оцінку цим висловлюванням, а до українського зовнішньополітичного відомства викликали старшого радника посольства РФ в Україні Володимира Лихачова.

BBC Україна

24.05.2013. У Росії допускають участь України в Митному союзі і зону торгівлі з ЄС

Росія допускає одночасну участь України в Митному союзі і зону вільної торгівлі з ЄС. Про це міністр закордонних справ Росії Сергій Лавров написав у статті для спецвипуску журналу "Росія в глобальній політиці", передають "Українські новини".

Він зазначив, що Митний союз функціонує на тих же принципах, що і Світова організація торгівлі, і інтеграція здійснюється так само, як у випадку з процесами Євросоюзу.

"Тому дивно, коли керівники Єврокомісії заявляють про те, що участь, наприклад, України в євразійському Митному союзі перекреслить можливість підписання Києвом угоди про зону вільної торгівлі (ЗВТ) з ЄС", - написав Лавров.

На його думку, на шляху розширення і розвитку взаємовигідних торговельно-економічних зв'язків не повинно бути ідеологічних бар'єрів, і необхідно позбавлятися від подвійних стандартів.

Як повідомлялося, за словами радника президента Росії Сергія Глазьева, угода про зону вільної торгівлі з Європейським союзом закриває назавжди можливість участі України в Митному союзі з Росією, Білоруссю і Казахстаном.

Економічна правда

КРАЇНИ ЄВРОПИ ВЕЛИКОБРИТАНІЯ

24.05.2013. Великобританія спрощує отримання українцями віз, - посол

Великобританія спрощує для українців отримання віз. Так, посол цієї країни в Україні Саймон Сміт заявив, що Великобританія планує видавати більше віз українцям. Однак для отримання довгострокової візи необхідні вагомі підстави.

"Говорячи про спрощення, ми будемо прагнути до збільшення видачі довгострокових віз для тих громадян, які мають підстави для регулярних поїздок до Великобританії, що має привести до зменшення кількості заяв", - заявив посол.

Він пояснив, що українці можуть отримати британську візу терміном на два, п'ять чи десять років, і це цілком можливо.

"Звичайно, охочі отримати довгострокову візу повинні повною мірою відповідати всім необхідним критеріям і повинні обґрунтувати, чому їм потрібна така віза для регулярних поїздок до Великобританії", - підкреслив він.

Крім цього, за словами посла, вже введена система електронних платежів за британську візу, що повинно спростити процедуру розрахунків за візові послуги.

Що стосується статистики, то, за словами Сміта, за останній рік 92% від загального числа громадян України, які подали документи у візовий центр, отримали візу. Що, загалом, говорить про позитивну динаміку.

Раніше повідомлялося, що міграційний комітет Великобританії запропонував уряду на засіданні розглянути можливість щодо залучення на сезонні роботи в сфері сільського господарства робітників зі Східної Європи - зокрема, з Росії та України.

Британська влада стурбована тим, що можуть зіткнутися з дефіцитом сезонної робочої сили після того, як наприкінці цього року офіційно будуть зняті обмеження на працевлаштування для румунських і болгарських тимчасових працівників.

У майбутньому ж очікується, що ЄС введе з Україною безвізовий режим, який позбавить всіх громадян бюрократичних зволікань і додаткових часових і матеріальних витрат на шенгенські візи. Це стане можливим після виконання Україною всіх європейських вимог, позначених у Плані лібералізації візового режиму, який країна отримала в 2010 році.

Подробности

КРАЇНИ АЗІЇ ТА ЛАТИНСЬКОЇ АМЕРИКИ

ІНДІЯ

24.05.2013. Спікер парламенту Індії не приїхала до Києва через принизливі перевірки

Спікер нижньої палати індійського парламенту Мейра Кумар скасувала свій візит до України через небажання піддаватися перевіркам службою безпеки. Про це повідомляє індійська газета The Hindustan Times.

За даними видання, незважаючи на партнерські відносини України та Індії, українська влада не надала уряду Індії жодних письмових гарантій того, що Кумар і членів її делегації звільнять від обшуку, пише IPress.

"Коли до Індії прибуває будь-яка закордонна делегація, ми звільняємо наших гостей від перевірок. Це прояв гостинності, і цього ж ми очікуємо від інших", - повідомив виданню джерело в уряді Індії.

Попередньо делегація планувала відвідати Білорусь і Україну з 20 по 27 травня. Візит до Києва планувався з 23 до 26 травня. Проте вже вчора делегація повернулася з Білорусі додому.

Сама Кумар після того, як її делегацію обшукали під час візиту до Африки, заявила, що буде відвідувати тільки ті країни, які гарантують їй недоторканність.

Попередник Кумар, Сомнат Чаттерджі з тієї ж причини неодноразово скасовував візити, зокрема, в США, захищаючи "гідність парламентської делегації".

Обозреватель

США ТА КАНАДА

20.05.2013. LNG-термінал в Україні: США допоможуть?

Європа вчасно відреагувала на газову революцію: у 2011 році в Роттердамі відкрито найбільший термінал для прийняття танкерів зі скрапленням газом

Після невдалої спроби залучити європейських учасників до будівництва поблизу Одеси терміналу для імпорту скрапленого газу, Київ хоче посилити проект американськими компаніями.

В одеському порту Південний розпочинають роботу фахівці американської компанії Exceletrate Energy, які вивчатимуть можливе розміщення у порту плавучої платформи для розвантаження танкерів зі скрапленням газом.

Це має стати першим етапом втілення ще одного проекту диверсифікації газопостачання до України, здійснити яку, як твердить віце-прем'єр з питань енергетики Юрій Бойко, урядові доручив сам президент. Другим етапом має стати будівництво стаціонарного LNG-терміналу, який дозволить імпортувати до 10 млрд кубометрів скрапленого газу щороку.

До 10 липня фахівці мають надати свої висновки щодо технічної можливості перебування у порту Південний плавучої платформи, а вже до кінця цього року ця платформу мають розмістити поблизу Південного. Крім того, до кінця року уряд розраховує провести тендер, щоб залучити інвесторів для будівництва стаціонарного терміналу.

"Швидкий" газ

Говорячи про LNG-термінал, чи не найчастіше представники української влади використовують слово "швидко". Мовляв, і розробка та експорт сланцевого та скрапленого газу стали можливими через швидкий розвиток нових технологій, і ситуація на енергетичному ринку змінюється так швидко, що на це, подекуди, не встигають адекватно відреагувати деякі потужні гравці, що звикли до традиційного стану речей: видобуток-трубопровід-клієнт.

"Сьогодні технології розвиваються настільки швидко, що вже наступного року ми отримаємо термінал без значних інфраструктурних змін, які були потрібні ще 4-5 років тому. Відтак, ми можемо вирішити це завдання (будівництво терміналу з прийняття скрапленого газу - Ред.) і набагато швидше, і не так дорого, як це було раніше", - каже віце-прем'єр Юрій Бойко, і запевняє, що вже найближчим часом із теоретичної фази проект перейде до фази комерціалізації із пошуком інвесторів та компаній-постачальників.

Нині, як запевняє Владислав Каськів, голова Державної агенції з інвестицій та управління національними проектами, жодних технічних перешкод для реалізації проекту не залишилося, і на заваді може стати лише політика:

"Я можу абсолютно чітко сказати, що технічних перешкод для реалізації цього проекту немає. Єдиними проблемами, що можуть виникнути, можуть бути лише політичні обставини, що зупинять реалізацію цього проекту", - запевняє голова Держагенції з інвестицій.

Якщо проект реалізують, то, за словами пана Каськіва, "газ зі стратегічної зброї швидко перетвориться на звичайний товар".

Спроба номер два

Перша угода, пов'язана із початком будівництва LNG- терміналу, запам'яталася скандалом довкола особи одного із підписантів

Саме політичним, чи навіть геополітичним спротивом проекту і загалом пошуку Україною альтернативних шляхів постачання енергоносіїв керівник Держагенції з інвестицій пояснює попередній невдалий старт проекту.

Тепер, твердить він, перевірка іноземних компаній, яких залучають до проекту будівництва LNG-терміналу, є на порядок ретельнішою.

"Всі крапки над "і" будуть розставлені тоді, коли відбудеться фізичний факт постачання газу. Досі Україна - на щастя, чи на жаль - не стикалася із таким рівнем інформаційних атак, оскільки проект LNG-терміналу впливає на політичний та економічний розклад у цілому регіоні, і не тільки робить незалежнішою Україну, але й впливає на певних енергетичних монстрів", - каже Владислав Каськів.

Тим не менше, конференцію, що передувала приїзду до України фахівців Excelebrate Energy, не відвідав жоден представник компанії. Сама компанія, як заявляють у агенції з питань інвестицій та координаційній раді самого проекту будівництва LNG-терміналу, є молодішою, але швидко зростає. За словами Владислава Каськіва, Excelebrate Energy має дві третини ринку технологій із розміщення заводів на морських платформах.

"Ми вибрали цю компанію, бо вона є піонером та лідером ринку. Технології розвиваються так швидко що навіть уряди не встигають реагувати на це. І ці технології вигадують і просувають не такі велетні, як Еххон. Якщо провести аналогії, то це, напевне, Microsoft чи Google у своїй індустрії, маленька компанія, яка швидко росте", - каже голова координаційної ради проекту Сергій Євтушенко.

26 листопада 2012 року в рамках реалізації проекту будівництва LNG-терміналу Клацнути агенція підписала угоду - [/ukrainian/business/2012/11/121128_lng_scandal_ukraine_az.shtml](#) про співпрацю із іспанською компанією Gas Natural Fenosa. Угоду підписали у присутності прем'єр-міністра Миколи Азарова та Юрія Бойка, тоді міністра енергетики. З іспанського боку угоду підписував Джорді Сарда Бонвехі, якого назвали представником Gas Natural Fenosa. Проте згодом у компанії заявили, що не давали згоди на підписання жодної угоди з Україною, а пан Бонвехі не є їхнім представником. Скандальні обставини підписання угоди спричинили службове розслідування, а Владислав Каськів отримав догану.

Майбутнє "труби"

Директор енергетичних програм центру "Номос" Михайло Гончар каже, що хоча у нього лишаються питання щодо партнерів, яких обирають відповідальні за LNG-термінал, залучення американських компаній до проекту можна лише вітати. Експерт також звертає увагу на залучення до проекту ще однієї американської компанії - Cheniere Lng International, яка є дійсно відомим гравцем на ринку, і віце-президент якої відвідав Київ.

Позитивний вплив американських інвесторів, на думку Михайла Гончара, виявиться і у тому, що саме США мають найкраще розвинену технологію видобутку сланцевого газу, який можна скраплювати та експортувати, і у тому, що американці мають більший досвід протистояння "інформаційним атакам", про які згадував голова Держагенції з інвестицій.

Певною ознакою застосування "важкої артилерії" став і приїзд до Києва экс-міністр енергетики США Білла Річардсона, який зробив низку заяв щодо підтримки Сполученими Штатами зусиль України, спрямованих на досягнення енергетичної незалежності.

"Сланцева революція дуже позитивно вплинула на Сполучені Штати. Але США хочуть, аби і Європа відчула на собі ці позитивні зміни. Особливо можливість отримання скрапленого газу може вплинути на Східну Європу, зупинивши залежність від одного монопольного джерела постачання газу, яка призводить до двох проблем: енергетичної залежності та високих цін на енергоносії, які стримують економічне зростання", - заявив пан Річардсон під час візиту до Києва.

Присутність американських компаній дозволить вирішити і практичніше питання - проходження танкерів зі скрапленим газом через Босфор - каже Михайло Гончар. Попри те, що міжнародні юристи запевняють, що Туреччина не наважиться порушувати міжнародну конвенцію, що гарантує вільний прохід кораблів Чорноморськими протоками, проблему проходження Босфору - відомо чи невідомо - недооцінюють і розробники проекту, і консультанти, - вважає пан Гончар.

Але навіть присутність американців не врятує від неузгодженості у самій Україні - каже Михайло Гончар. Одним із останніх яскравих прикладів того, що "права рука не відає, що коїть ліва" експерт називає подання до парламенту урядового законопроекту про реформування "Нафтогазу". Ухвалення цього закону і приватизація "Нафтогазу" може призвести до того, що російський "Газпром" стане новим власником української ГТС, і тоді танкери, що розвантажуватимуться у Південному, будуть позбавлені "труби", аби транспортувати паливо до споживачів.